

Давньогрецькі міфи троянського циклу. Було колись над Іліоном

1. Заснування Трої. Велика й могутня була Троя, проти якої зібрались виступити герої Греції. Заснував Трою Іл, правнук героя (сина Зевса) Дардана й плеяди Електри. Він у Фрігії взяв раз участь у змаганні героїв і швидко переміг їх одного за одним. У нагороду за цю перемогу одержав він п'ятдесят дів і п'ятдесят юнаків. Дав йому цар Фрігії також перісту корову і сказав, щоб він ішов за коровою і там, де зупиниться корова, заснував місто. Велику славу обіцяв оракул, зі слів царя Фрігії, цьому місту. Іл зробив так, як сказав йому цар Фрігії. На пагорбі, де зупинилася корова, почав Іл будувати місто. Він здійняв руки до неба і благав Зевса послати знамення того, що благословив громовержець його справу. Вранці, вийшовши зі свого шатра, Іл побачив вирізьблений з дерева образ Афін Паллади; це й був той палладій, який мав охороняти нове місто. Мур навколо підірної частини міста побудували Посейдон і Аполлон, які, з веління богів, мали служити в царя Трої. Незламний мур звели Посейдон і Аполлон навколо Трої. Тільки в одному місці можна було зруйнувати мур — там, де працював герой Еак, що допомагав богам у роботі. Могутня була Троя. Великі труднощі мали подолати грецькі герої в боротьбі з войовничими троянцями, натомість й велика слава та багатюща здобич чекала тих, хто переможе троянців і заволодіє Троєю.

2. План подій, відображених в міфах троянського циклу

1. Весілля Пелея і Фетіди.
2. Суд Паріса.
3. Єлена, дочка Зевса і Леди.
4. Паріс викрадає Єлену.
5. Менелай готується до війни з Троєю.
6. Народження і виховання Ахілла.
7. Заснування Трої.
8. Перші дев'ять років облоги Трої.
9. Смерть Ахілла.
10. Смерть Аякса
11. Останні дні Трої.
12. Падіння Трої.

3. Причини Троянської війни. Як переказують давні міфи, Гея звертається до Зевса із проханням очистити землю від частини людства, тому що людей стало занадто багато. Прометей (ім'я, добре відоме з курсу 6-го класу) попередив Зевса (адже Прометей знав і те, що було невідомим повелителю олімпійських богів), щоб той не брав собі за дружину богиню Фетиду, одну з nereid, дочку морського бога Нерей. Від шлюбу Зевса з Фетидою міг би народитись новий бог, який позбавив би Зевса влади над смертними та безсмертними і взагалі зробив би переворот у світі. Зевсу загрожує доля діда й батька — бути скинутим власним сином від безсмертної. Довідавшись про таку небезпеку, Зевс поспішив одружити Фетиду зі смертним — фессалійським царем Пелеєм, бо від цього одруження мав народитися вже не безсмертний, а смертний, отже, слабший від справжніх богів. Саме на весіллі Пелея й Фетіди не запрошена на нього богиня розбрату й незгоди Еріда посварила богинь Геру, Афіну й Афродіту, підклавши на бенкетний стіл лиховісне золоте яблуко з написом: «Найвродливіший». Так на весіллі з'являється яблуко розбрату, і Мом — злослівний радник — радить Зевсу використати Паріса, який присуджує яблуко Афродіті, тим самим накликавши на себе гнів Гери й Афін. Афродіта допомагає Парісові викрасти Єлену, дружину спартанського царя Менелая, і доставити її в Трою.

4. Доля Паріса. Перед народженням Паріса його мати Гекаба бачила страшний сон: вона бачила, як пожежа загрозувала знищити всю Трою. Злякалася Гекаба, розповіла вона свій сон чоловікові. Звернувся Пріам до провісника, а той сказав йому, що у Гекаби народиться син, який буде

винуватцем загибелі Трої. Тому Пріам, коли народився у Гекабі син, звелів своєму слугі Агеласві віднести дитину на високу гору Іду і кинути там, у лісових хащах. Але не загинув син Пріама — його вигодувала ведмедиця. Через рік знайшов його Агелай і виховав, як рідного сина, назвавши Парісом. Виріс серед пастухів Паріс і став надзвичайно вродливим юнаком. Він вирізнявся серед своїх однолітків силою. Часто рятував він не тільки стада, а й своїх товаришів від нападів диких звірів та розбійників і так прославився серед них силою й хоробрістю, що вони назвали його Олександром (захисником мужів). Спокійно жив Паріс серед лісів Іди. Він був цілком задоволений своєю долею.

5. Суд Паріса. Кожна з богинь умовляла юнака віддати яблуко їй. Вони обіцяли Парісові великі нагороди. Гера обіцяла йому владу над усією Азією, Афінa — військову славу й перемоги, а Афродіта обіцяла йому за дружину найвродливішу із смертних жінок, Єлену, дочку громовержця Зевса й Леди. Недовго думав Паріс, почувши обіцянку Афродіти: він віддав яблуко їй. Отже, найвродливішою з богинь була визнана Парісом Афродіта. З того часу Паріс став улюбленцем Афродіти, і вона в усьому почала йому допомагати, до чого б він не взявся. А Гера й Афінa зненавиділи Паріса, зненавиділи вони й Трою і всіх троянців і надумали погубити місто й увесь народ.

6. Застереження і пророцтва, які отримували троянці щодо рішення Паріса викрасти Єлену. Віщий син Пріама, Гелен, пророкував загибель Парісові. Нічого не хотів слухати Паріс. Він зійшов на корабель і вирушив у далеку путь безкраїми морським просторами. Розпочав охопив віщунку Кассандру, коли побачила вона, як віддалявся швидкохідний корабель Паріса від рідних берегів. Простерши до неба руки, вигукнула віща Кассандра: «О, горе, горе великій Трої і всім нам! Бачу я: охоплений полум'ям священний Іліон, скривавлені лежать повалені в прах його сини! Я бачу: ведуть у неволю чужинці плачучих троянських жінок і дів!» Так вигукувала Кассандра, але ніхто не зважив на її пророцтво. Ніхто не зупинив Паріса. А він плів усе далі й далі. Знялася на морі страшна буря. Не спинила й вона Паріса.

7. Паріс викрадає Єлену. Радо привітав Менелай гостей, приготував він багату трапезу. Під час цієї трапези вперше побачив Паріс прекрасну Єлену. Сповнений захоплення, дивився він на неї, милуючись її неземною красою. Полонилася красою Паріса і Єлена, він був прекрасний у своєму багатому східному вбранні. Минуло кілька днів. Менеласві треба було їхати на Крит. Від їжджачою, просив він Єлену дбати про гостей, щоб нічого їм не бракувало. І гадки не мав Менелай, якої кривди завдадуть йому ці гості. Коли Менелай поїхав, Паріс за допомогою Афродіти умовив ніжними речами прекрасну Єлену покинути дім чоловіка і втекти з ним у Трою. Дала згоду Єлена Парісу. Потай повів Паріс прекрасну Єлену на свій корабель; викрав він у Менелая дружину, а з нею і його скарби. Усе забула Єлена — чоловіка, рідну Спарту і дочку свою Герміону заради любові до Паріса.

8. Війна через Єлену Прекрасну. Колись Тіндарей, спартанський цар і номінальний батько Діоскурів — Кастора і Полідевка, Єлени та Клітемнестри (а також Тімандри та Філоної), — номінальний, бо за міфом справжнім їхнім батьком був сам Зевс, що з'явився до Леди (жінки Тіндарея) в подобі лебедя, — не знав, із ким одружити свою дочку, прекрасну Єлену. Майже всі царі ахейських держав сватались до неї. Віддати її комусь одному з них — означало викликати гнів інших і навіть війну всіх інших проти Тіндарея та його можливого зятя. Тому Тіндарей запросив до себе всіх претендентів і дозволив Єлені самій вибрати серед них того, хто їй буде до вподоби. А щоб уникнути небажаних наслідків, він змусив усіх претендентів дати присягу, що вони не воюватимуть проти щасливого обранця, і, навпаки, коли хтось його скривдить чи піде на нього війною, прийдуть йому на допомогу. Єлена обрала собі Менелая (мабуть, серед інших він найбільше вирізнявся своєю мужньою красою. Коли Єлену було викрадено, всі грецькі герої виконують свою обіцянку і приходять на допомогу ображеному Менелаяу.

Джерела

- Богосвятська А.-М.І.,** Ковальова Л.Л. Зарубіжна література для загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням філології: підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. - Львів: Світ, 2016
- Волощук Є.В.** Зарубіжна література: підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів. — Київ: Генеза, 2016.
- Гузь О. О.** Від міфу до постмодернізму. – Тернопіль: Мандрівець, 2007.
- Гузь О. О.** Зарубіжна література. Конспекти уроків. 8 клас. Частина І. – Тернопіль: Мандрівець, 2008.
- Гузь О. О.** Орієнтовне поурочне планування для 8 класу. Уроки № 11-15 // Зарубіжна література в школах України. - 2016. - № 9. - С. 33-47.
- Кадоб'янська Н. М.,** Удовиченко Л. М. Зарубіжна література: підруч. для загальноосвіт. навч. закладів. 8 клас. - Харків: СИЦІЯ, 2016
- Ковбасенко Ю. І.** Зарубіжна література : підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів. — Київ : Літера ЛТД, 2016. — С. 308-316
- Ніколенко О. М.,** Зуєнко М.О., Стороха Б.В. Зарубіжна література: підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл.— К.: Грамота. 2016.
- Ніколенко О. М.,** Туряниця В.Г. Зарубіжна література: підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. — К.: Грамота, 2016
- Парашич В. В.** Усі уроки зарубіжної літератури. 8 клас. І семестр: — Х.: Вид. група «Основа», 2016.
- Парашич В.В.,** Фефілова Г.Є. Зарубіжна література. 8 клас: підручник для загальноосвіт. навч. закл.—Х.: Вид. група «Основа», 2016.